

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Jeg har herved den ære at fremsætte for folketinget *forslag til lov om faste samlivsforhold og deres opløsning.*

Forslaget skal betragtes som et alternativ til justitsministerens forslag til lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, der nu er blevet genfremsat efter at have været fremsat første gang den 14. maj i år og underkastet første behandling her i tinget ti dage senere. Ved den lejlighed sagde jeg som ordfører for mit parti, at der efter min mening var brug for en fundamental nytænkning på dette område. En sådan nytænkning er søgt gennemført i det foreliggende forslag.

Grundsynspunktet bag det er — som også i min førnævnte ordførertale — at formålet med en ægteskabslov må være at beskytte parterne i fast etablerede samlivsforhold — ikke at indskrænke beskyttelsen til de samlivsforhold, der dokumenteres ved viesattester. Forslaget indeholder derfor regler om offentlig anerkendelse af faste samlivsforhold, som derved ligestilles med ægteskaber, og desuden som et forsøg regler om registrering af de såkaldte storfamilier.

Herudover afviger forslaget fra justitsministerens forslag på en række områder.

Forlovelseskapitlet er udeladt som forældet, adgangen til kirkelig vielse med borgerlig gyldighed foreslås afskaffet, og det samme gælder mæglingen i forbindelse med separation eller skilsmisse.

Ægteskabsbetingelserne er forenklet, og der indføres en ufravigelig aldersgrænse for indgåelse af ægteskab på 18 år; ens for mænd og kvinder, og uden krav om samtykke fra forældrene til personer under 21 år. Jeg skal for god ordens skyld bemærke, at dette sidste til en vis grad betegner en ændring af det standpunkt, som jeg skitserede i min ordførertale den 24. maj.

Med hensyn til separation og skilsmisse indeholder forslaget en række ændringer i forhold til såvel nuværende lovgivning som ministerens forslag. Der indføres således ubegrænset ret til separation på den ene ægtefælles begæring og en efterfølgende ret til skilsmisse efter et års separation. Derimod er der efter forslaget aldrig mulighed for at få skilsmisse uden forudgående separation. En ordning af denne art vil utvivlsomt begrænse den spænding, som kan føre ud i det rent desperate, der ofte præger de

personlige konflikter mellem ægtefæller. Den enklere adgang til separation vil være en sikkerhedsventil, der kan redde truede ægteskaber, og samtidig bidrage til hurtig afvikling af de ægteskaber, der under ingen omstændigheder kan reddes. I disse sidste tilfælde vil den foreslåede ordning kunne formindske bitterheden mellem ægtefæller, der skilles, hvad der er af største betydning for de børn, der er i ægteskabet. Det er forslagsstillerens opfattelse, at den skitserede ordning er mere ægteskabsvenlig og ikke mindst mere børnevenlig end gældende lov og end ministerens forslag.

Det samme formål — at afdramatisere ægteskabsopløsningen — ligger bag forslaget om, at spørgsmålet om underholdspligt og spørgsmålet om forældremyndigheden over børnene altid skal afgøres af retten og også altid kan ændres ved ny dom. Det vil være en ubetinget fordel, at hverken underholdspligt eller forældremyndighed kan indgå i de vilkår, som parterne handler sig til rette om.

Lovforslagets detaljer er på ingen måde udtømt hermed. Også på adskillige andre punkter afviger det fra justitsministerens forslag, men jeg skal herom henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Med disse ord tillader jeg mig at anbefale forslaget til både ministerens, folketingets og offentlighedens velvillige interesse. Det bryder med megen vanetænkning og kan måske ved første øjekast synes meget radikalt. Det tager imidlertid sit udgangspunkt i samlivsforholdene, som de faktisk er i det moderne samfund, og muliggør derfor en realistisk tilpasning af juraen til virkeligheden.

Ministeren for Grønland (A. C. Normann): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om støtte til erhverv i Grønland.*

Forslaget er identisk med det forslag, der blev fremsat i tinget den 20. marts 1968. Dette forslag blev underkastet 1. behandling og derefter henvist til et udvalg.

Forslaget omfatter de former for støtte — lån og tilskud — der hidtil er ydet på basis af tekstanmærkninger til § 30 i de årlige finanslove og en med hjemmel i tekstanmærkningerne udstedt erhvervsstøttebekendtgørelse fra 1953. Endvidere om-

[Ministeren for Grønland.]

fatter forslaget mulighed for garantistillelse samt aktie- og andelstegning.

I overensstemmelse med den erhvervs-politik, Grønlandsudvalget af 1960 og Grønlandsrådet har anbefalet gennemført, vil støtten ifølge forslaget fremtidigt blive koncentreret om den mere risikobetonede kreditgivning til erhvervsformål, der kræver særlig støtte, navnlig eksporterhvervene.

Om forslagets indhold henvises i øvrigt til bemærkningerne ved den første fremsættelse af lovforslaget (folketingets forhandlinger 1967-68, 2. samling, spalte 1454).

Endvidere skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til normeringslovgivning for Grønland for finansåret 1968-69.*

Forslaget indeholder normeringsforslag vedrørende stillinger, der er omfattet af lov nr. 168 af 27. maj 1964 om statens tjenestemænd i Grønland. Man har tidligere i vidt omfang fremsat parallelle forslag på det ordinære normeringsforslag for at bevare stillinger for de tjenestemænd, der i henhold til lovens § 121 havde mulighed for indtil den 1. oktober 1965 at vælge, hvorvidt de ville ind under den grønlandske tjenestemandslovs bestemmelser eller fortsat ønskede at være undergivet lønningslovene af 1958. Efter at denne frist er udløbet, indeholder det ordinære normeringsforslag kun de stillinger i Grønland, hvis indehavere har valgt at bevare ansættelsesstatus efter lønningslovene af 1958.

Af de enkelte normeringsforslag er der grund til at nævne, at stillinger under de grønlandske kirker er udskilt til et særligt kapitel, efter at dette område fra den 1. januar 1966 er henlagt under kirkeministeriet, ligesom der er oprettet et særligt kapitel for ministeriet for kulturelle anliggender, der fra den 1. april 1967 har overtaget biblioteksvæsenet i Grønland.

I lighed med tidligere år har man foreslået lønforbedringer til en række tjenestemænd i 1. lønningsklasse inden for alle de i loven omhandlede institutioner. Der kan måske være særlig grund til at nævne de bestræbelser, man har gjort for de i denne lønningsklasse henhørende grønlandske lærere, idet man efter en individuel bedømmelse af de pågældendes kvalifikationer har

anset det for rimeligt at lade nogle af disse lærere oprykke til højere lønningsklasse.

Endelig bør det nævnes, at der som følge af vedtagelsen af lov nr. 152 af 10. maj 1967 om skolevæsenet i Grønland er stillet forslag om en række stillinger, der er forudsat i denne lov, herunder blandt andet stillinger som ledende skolepsykolog og konsulent for specialundervisningen. Endvidere er der under henvisning til bekendtgørelse nr. 298 af 28. juni 1967 om aftenskolen og ungdomsskoleundervisning m. v. i Grønland, hvilken bekendtgørelse er udstedt med hjemmel i den før nævnte lov om skolevæsenet, søgt oprettet en stilling som konsulent til varetagelse af dette arbejde.

I øvrigt tillader jeg mig med hensyn til enkeltheder i normeringslovforslaget at hen-vise til de forslaget ledsagende bemærkninger.

Lovforslaget har været forelagt lønningsrådet og er udarbejdet i overensstemmelse med rådets udtalelser.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 4. oktober, kl. 9 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Bundvad.*
- 2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Bundvad.*
- 3) *Fortsættelse af forhandling om statsministerens redegørelse ved folketingsårets åbning.*

Mødet hævet kl. 17.